

Др Никола ПАНТЕЛИЋ*

ДОПРИНОС АКАДЕМИКА ПЕТРА ВЛАХОВИЋА ОРГАНИЗАЦИЈИ И РАДУ ЕТНОГРАФСКОГ ИНСТИТУТА САНУ

Академик Петар Влаховић је руководио Етнографским институтом САНУ од 1978. до краја 1982. године. Као редовни професор етнологије и антропологије на Филозофском факултету у Београду, у Институту је био ангажован са трећином радног времена. И пре наведеног времена више година је био узорни сарадник на различитим пројектима Етнографског института. Као директор, од самог почетка свога рада у Институту, настојао је да динамизира његов рад на текућим пројектима, да подстакне и покрене нове пројекте и послове. Утемељио је и руководио пројектом *Етничке и етнологишке одлике сџановништва Србије*. На тој теми, као потпројекту, унеколико иновираним и проширеном садржаја са истим насловом, сарадници Института раде и данас у склопу обједињеног научноистраживачког пројекта *Етнологија српског народа и Србије*. Треба истаћи да је ова тема један од главних делова Пројекта и да у реализацији учествује већи број истраживача. У време од 1979-1980, у оквиру проучавања промена у народној култури, испитивана су приградска села индустријских центара (Београд, Крушевац, Лесковац, Пирот, Н. Пазар). Проф. Петар Влаховић је водио и научноистраживачки пројекат *Етнологишке одлике Бердајског јодунавља II*, а истраживачки резултати су објављени у издањима Етнографског института (Гласник), Етнографског музеја (Гласник) и Одељења за етнологију Филозофског факултета у Београду (Етноантрополошки проблеми). У време док је руководио радом Института покренут је и пројекат *Етнологишко проучавање исељеништва из Србије*, по замисли др Слободана Зечевића и др Душана Дрљаче. И овај пројекат је укључен као тема поменутог обједињеног пројекта *Етнологија српског народа и Србије*, такође, нешто проширеног садржаја и назива, сада се зове *Срби ван Србије и националне мањине на јтлу Србије*. Петар Влаховић успешно

* Директор Етнографског института САНУ.

је наставио и послове у међународној сарадњи са више земаља. Настојао је да се подигне на више облике рада преко заједничких истраживачких пројеката. Посебно је учврстио и развио сарадњу са Катедрама за етнологију у Варшави, Познању и Кракову, са Катедром за антропологију у Познању, као и са Институтом Пољске академије наука за материјалну културу у Познању. Резултати паралелних истраживања, који су произашли из сарадње пољских и наших истраживача, саопштавани су на заједничким скуповима истраживача и у заједничком објављивању зборника радова. У Познању (Пољска) је, са извесним закашњењем, објављен зборник радова: Традиционална култура у животу савремене сеоске породице (пољска и српска етнолошка проучавања). Истовремено обновљена је и сарадња на сложеном и разуђеном пројекту којим руководи Међународна комисија за проучавање традиционалне народне културе Карпата и Балкана.

Професор Петар Влаховић изузетну пажњу посветио је издавачкој делатности и објављивању истраживачких резултата Института. Био је уредник пет свезака Гласника Етнографског института (XXVII – XXXI) у којима је управо велики број расправа, чланака, прилога и грађе у вези са текућим темама истраживања. У овим свескама је и обиље осврта, хроника из научне делатности, критика и приказа нове литературе. Уредник је и шест свезака Зборника радова Етнографског института (књ. 9, 10, 11, 12, 13 и 14-16) од којих су четири посвећене истакнутим дугогодишњим и заслужним сарадницима Института. Десета књига посвећена је раду академика Душана Недељковића у етнологији и фолклористици; једанаеста академику Атанасију Урошевићу и његовом антропогеографском раду: дванаеста научном доприносу академика Мирослава Лутовца у области антропогеографије и етнологије; тринаеста доприносу примаријуса др Милорада Драгића етномедицини, историји здравствене културе и здравственог просвећивања, док су у десетој свесци објављени резултати истраживања на пројекту *Стијално њраћење њромена у народној култури*, а у четрнаестој до шеснаестој праћењу промена у приградским насељима у Србији. Професор Петар Влаховић уредио је и дванаест књига Посебних издања Етнографског института у којима се објављују грађа, истраживања и монографије сарадника из оквира актуелних пројеката. То су дела Ејупа Мушовића: *Етнички њроцеси и етничка стируктура стиановнишива Новоџ Пазара* (књ. 19); Жарка Шћепановића: *Средње Полимље и Пошарје* (књ. 20); Оливере Васић и Димитрија Големовића: *Народне њесме и иџре у околини Бујановца* (књ. 21); Милоша Марјановића: *Друшћивене и културне њромене у селима влашке етничке заједнице Неџошћинске крајине* (књ. 22); Бранка Ђупурдије: *Аџрарна маџија у њтрадиционалној култури Србије* (књ. 23); Домороци Аустралије (више аушора) (књ. 24); Промене у њтрадиционалном њородичном животију у Србији и Пољској (више аушора) (књ. 25); Петра Ж. Петровића: *Рашка – анишројоџеоџрафска њроучавања*, књ. I (књ. 26); Ејупа Мушовића: *Тушћин и околина* (књ. 27); Радослава Рада Познановића: *Тра-*

диционално усмено народно сиваралашиво Ужичког краја (књ. 30, св. 1); Димитрија Големовића: Народна музика Ужичког краја (књ. 30, св. 2); Оливер Васић: Народне игре и забаве у Ужичком крају (књ. 30, св. 3); и најзад П. Влаховић је покренуо едицију и објавио две свеске одабраних чланака истраживача сарадника на пројектима Института, на француском, односно енглеском језику. У првој свесци су радови о променама у народној култури Србије, а у другој проблеми и питања етничких процеса и етничког идентитета.

За кратко време, од свега четири године руковођења радом Етнографског института САНУ, професор др П. Влаховић дао је велики допринос бољој организацији и успешном остваривању научноистраживачког рада, покретању нових пројеката и тема, тако да се и после осамнаест година, у основи, ради на неким тематским проблемима које је иницирао или утемељио, уз разумљива прилагођавања токовима у науци и тематским проширењима на основу нових истраживачких сазнања. Из прегледа издања Етнографског института, које је уредио проф. др Петар Влаховић, сасвим је очигледна веома жива, разноврсна и успешна издавачка делатност коју је, као искусни научник, водио са ентузијазмом и пуно осећања за актуелна и важна питања и проблеме у етнологији. На крају истакнимо да је академик Петар Влаховић и после одласка из Института остао један од његових најистакнутијих сарадника, консултаната и саветника за питања којима се бави, а више година је и члан Научног већа Етнографског института САНУ.

